



Crna Gora

Ministarstvo javne uprave

**INFORMACIJA
O USPOSTAVLJANJU ELEKTRONSKE EVIDENCIJE
LICENCI
NA PORTALU e-UPRAVE**

Podgorica, novembar 2018. godine

SADRŽAJ

1.	<u>Uvodne napomene</u>	5
2.	<u>Kratki osvrt na realizovane aktivnosti</u>	6
3.	<u>Iskustva i mogući izazovi u procesu dalje realizacije projekta</u>	8
4.	<u>Dalji koraci u realizaciji projekta</u>	9

Uvodne napomene

Digitalizacija procesa u javnoj upravi, između ostalog, ima za cilj transparentno i efikasno poslovanje unutar institucija sistema koje će svoje rezultate ostvarivati u korist građana i privrednih subjekata. Digitalna transformacija prepoznata je u gotovo svim strateškim dokumentima Vlade Crne Gore jer se benefiti primjene informaciono-komunikacionih tehnologija ne ogledaju samo u razvoju informacionog društva, već i unapređenju poslovnog ambijenta i drugih društveno ekonomskih oblasti.

Crna Gora je već godinama posvećena razvoju elektronske uprave i na tom putu realizuje važne projekte koji su svoju primjenu našli u ekonomskim i regulatornim reformama. Jedan od projekata, čiji je cilj uvođenje jednostavnog i transparentnog biznis licenciranja, važan je korak u procesu unapređenja poslovnog ambijenta u Crnoj Gori. Prepoznajući značaj ovog projekta Vlada Crne Gore je, zaključkom broj 07-3574 sa 50. sjednice Vlade Crne Gore održane 16. novembra 2017. godine, obavezala Ministarstvo javne uprave da u saradnji sa Ministarstvom finansija uspostavi elektronsku evidenciju biznis licenci na portalu e-Uprave. Sa druge strane, na osnovu Direktive o uslugama EU - 2006/123/EZ svaka država ima obavezu uspostavljanja Jedinствене kontakt tačke za elektronske usluge. Crna Gora je donošenjem Zakona o uslugama¹ prepoznala uspostavljanje Jedinствене kontakt tačke za usluge koja se u elektronskom obliku realizuje na portalu e-Uprave. Saglasno tome sve informacije o postupcima i zahtjevima za pristup ili pružanje usluga potrebno je zainteresovanim licima ponuditi na jednom mjestu.

Na portalu e-Uprave, koji predstavlja centralnu tačku za pružanje elektronskih usluga organa državne uprave, kreirane su elektronske usluge za biznis licenciranje (u daljem tekstu: e-Licence) u cilju transparentnog informisanja zainteresovanih lica o svim administrativnim procedurama za dobijanje i obnavljanje licenci za obavljanje privredne djelatnosti, objavi neophodnih formulara, uz mogućnost elektronskog podnošenja zahtjeva za dobijanje biznis licenci.

Trenutno je na portalu e-Uprave evidentirano 337 elektronskih licenci, koje pruža 26 institucija, od čega je 10 licenci namijenjeno za organe uprave, 282 za pravna lica, 45 za fizička lica, a koje su realizovane u okviru posebnog modula *eLicence* u okviru portala e-Uprave. Upravljanje portalom e-Uprave, odnosno sistemom e-Licenci, vrši Ministarstvo javne uprave a institucije, u čijoj je nadležnosti izdavanje pojedinih biznis licenci, zadužene su za proces praćenja i ažuriranja svih relevantnih informacija kao i za obradu podnijetih zahtjeva u slučaju podnošenja elektronskih zahtjeva.

Imajući u vidu važnost informacija o biznis licenciranju na portalu e-Uprave, kao i blagovremen i efikasan odgovor relevantnih institucija na zahtjeve koji se upućuju preko portala e-Uprave, potrebno je definisati jasne procedure i odgovornosti nadležnih institucija i pojedinaca koji će biti zaduženi za realizaciju projekta u narednom periodu.

¹Zakon o uslugama ("Službeni list Crne Gore", broj 71/17)

Realizovane aktivnosti

Vlada Crne Gore je na pomenutoj sjednici usvojila *Informaciju o elektronskom registru licenci*, koju su zajednički pripremili Ministarstvo javne uprave i Ministarstvo finansija, čime je prepoznat značaj ponovnog uspostavljanja e-Licenci. Vlada je, naime, konstatovala da prethodno projektno rješenje, koje je bilo prepoznato *Uredbom o Registru licenci za obavljanje privrednih djelatnosti*² nije zaživjelo uslijed problema neažurnosti informacija o procedurama za izdavanje biznis licenci na portalu www.elicence.me, koji je bio izrađen za potrebe tog projekta.

Takođe, zaključeno je da je nakon usvajanja *Uredbe o prestanku važenja Uredbe o Registru licenci za obavljanje privrednih djelatnosti*³ neophodno formirati Projektni tim sa zadatkom da koordinira procesom kreiranja elektronske evidencije licenci na portalu e-Uprave. Projektni tim su činili predstavnici oba ministarstva a zadatak tima je bio da prepozna i realizuje aktivnosti kojima će se uspostaviti evidenciju e-Licenci u saradnji sa organima koji u svojoj nadležnosti obavljaju ove poslove. Ubrzo nakon usvajanja Zaključka Vlade CG br. 07-3574 od 23. novembra 2017. godine, započele su aktivnosti na realizaciji pomenute evidencije na portalu e-Uprave. **Sa ciljem održivosti projekta i prevazilaženja potencijalnih problema koji su se javljali u realizaciji prethodnog projektnog rješenja, Vlada je obavezala organe koji izdaju biznis licence da imenuju koordinate koji će biti zaduženi za praćenje i ažurnost podataka o licencama na portalu e-Uprave.**

Projektni tim je, od formiranja u decembru 2017. godine do danas, u kontinuitetu sprovodio aktivnosti koje su rezultirale objavljivanjem 337 biznis licenci u okviru posebnog modula *eLicence* na portalu e-Uprave⁴, a koje izdaju 24 institucije. Takođe, projektni tim je na redovnim sastancima razmatrao i dogovarao aktivnosti u cilju održivog i kvalitetnog predstavljanja svih relevantnih informacija o procesu biznis licenciranja u Crnoj Gori.

Osnovu elektronske evidencije licenci na portalu e-Uprave predstavljao je registar biznis licenci iz prethodnog projektnog rješenja. Sa ciljem efikasnijeg ažuriranja postojeće evidencije, odnosno kreiranja nove, Ministarstvo javne uprave je, u sklopu projektnih aktivnosti, uputilo dopis institucijama koje su u prethodnom periodu objavile informacije o biznis licencama, i to:

- Svim ministarstvima u Vladi Crne Gore
- Agencija za zaštitu životne sredine
- Agencija za civilno vazduhoplovstvo
- Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost
- Agencija za duvan
- Agencija za lijekove i medicinska sredstva
- Agencija za elektronske medije
- Agencija za nadzor osiguranja

²Uredba o Registru licenci za obavljanje privrednih djelatnosti ("Službeni list Crne Gore", broj 51/12)

³Uredba o prestanku važenja Uredbe o Registru licenci za obavljanje privrednih djelatnosti ("Službeni list Crne Gore, broj 12/17")

⁴<http://www.euprava.me/elicence1>

- Regulatorna agencija za energetiku
- Direkcija za saobraćaj
- Direkcija za zaštitu tajnih podataka
- Direkcija za željeznice
- Fitosanitarna uprava
- Uprava za nekretnine
- Uprava carina
- Uprava za inspekcijske poslove
- Uprava za šume
- Veterinarska uprava
- Zavod za intelektualnu svojinu Crne Gore
- Zavod za metrologiju
- Centar za socijalni rad Podgorica
- Centralna banka Crne Gore
- Državni arhiv Crne Gore
- Komisija za hartije od vrijednosti
- Inženjerska komora
- Sekretarijat za razvoj preduzetništva Glavnog grada - Podgorice

Dopisom Ministarstva javne uprave od institucija je zatraženo da, na osnovu zaključka Vlade, imenuju lica koja će koordinirati procesom evidentiranja biznis licenci, kao i procesom dostave svih relevantnih podataka o biznis licencama koje institucija izdaje. Dopis je upućen na adrese 42 institucije, na koji je dogovorilo 40 institucija od čega je 7 institucija smatralo da ne posjeduju licence koje se mogu objaviti na portalu e-Uprave:

- Inženjerska komora CG
- Ministarstvo za ljudska i manjinska prava
- Zavod za intelektualnu svojinu
- Državni arhiv
- Zavod za metrologiju
- Ministarstvo odbrane
- Ministarstvo vanjskih poslova
- Ministarstvo sporta

Određeni broj institucija je imenovao službenike i dostavio podatke o biznis licencama koje izdaju.

Nakon imenovanja koordinatora i dostavljanja inicijalnih podataka o biznis licencama, Ministarstvo javne uprave je organizovalo niz sastanaka sa 25 institucija koje su se odazvale pozivu. Na radnim sastancima je istaknuta važnost uspostavljanja ovog projekta, a učesnici su upoznati sa zadacima i obavezama, dodijeljenim na osnovu Zaključka Vlade Crne Gore. **Koordinatorima je predstavljen plan aktivnosti i zajednički je konstatovano da je njihovo aktivno učešće neophodno, ne samo u procesu inicijalnog uspostavljanja na portalu e-Uprave, već i praćenja i redovnog ažuriranja svih informacija o procesu licenciranja koje će biti objavljene na portalu e-Licence.**

Ministarstvo javne uprave je u cilju definisanja detaljnih informacija o svakoj pojedinačnoj licenci pripremio obrazac koji je dostavljen svim institucijama nakon čega su, uz tehničku pomoć članova projektnog tima iz Ministarstva javne uprave, prikupljeni podaci radi objavljivanja na portalu e-Uprave.

U tabeli u nastavku su podaci o aktivnostima institucija povodom gore navedenih aktivnosti.

Institucije koje nijesu dostavile formulare za objavu licenci
- Ministarstvo rada i socijalnog staranja - Ministarstvo unutrašnjih poslova - Uprava policije - Uprava za nekretnine

Implementacija sistema na portalu e-Uprave realizovana je kreiranjem posebnog modula "e-Licence", koji se nalazi u glavnom meniju portala, a kojim je zadržan vizuelni i funkcionalni identitet portala e-Uprave. Svim korisnicima omogućeno je da u par koraka pronađu informacije o biznis licencama. Prateći savremene trendove u pružanju usluga, informacije o e-Licencama grupisane su u okviru kategorija životnih oblasti i podoblasti, čime se osnovni pregled vrši na osnovu oblasti interesovanja, i nije neophodno da korisnik vrši pretragu na osnovu institucije koja izdaje licencu.

Pored osnovnih informacija o licencama, zadržan je vizuelni koncept portala e-Uprave koji omogućava da zainteresovano lice ili privredni subjekt preuzme obrazac zahtjeva i elektronski podnese zahtjev preko portala e-Uprave. Kao i za ostale elektronske usluge na portalu e-Uprave postoji mogućnost da se traženi dokument dostavi instituciji elektronskim putem, ukoliko to korisnik zatraži.

Od ukupnog broja objavljenih licenci, 23 su sa mogućnošću elektronskog podnošenja zahtjeva. Treba napomenuti da su e-Licence zapravo posebna kategorija elektronskih usluga na portalu e-Uprave, i da se njihova pretraga i korišćenje ne razlikuju od ostalih elektronskih usluga, te da ih korisnik može pronaći i standardnom pretragom na portalu.

U skladu sa Uredbom o načinu rada, sadržaju i upravljanju portalom elektronske uprave⁵ kreiranje e-Licenci je u nadležnosti administratora iz institucija koje izdaju licence. Međutim sve e-Licence na portalu e-Uprave kreirane su od strane administratora portala iz Ministarstva javne uprave, u cilju efikasnije realizacije projekta. Iz navedenog razloga Ministarstvo javne uprave je uložilo dodatni napor i preuzelo ove obaveze od institucija.

Iskustva i mogući izazovi u procesu dalje realizacije projekta

⁵Uredba o načinu rada, sadržaju i upravljanju portalom elektronske uprave ("Službeni list Crne Gore", broj 39/15)

Realizacija i prije svega održivost ovog projekta zavise od više faktora, te je važno prepoznati rizike i probleme, odnosno predložiti načine za njihovo prevazilaženje kako bi se projekat odvijao nesmetanom dinamikom u narednom periodu.

Prije svega, neophodno je utvrditi i odvojiti različite uloge učesnika u procesu. *Zakonom o elektronskoj upravi*⁶ i *Uredbom o načinu rada, sadržaju i upravljanju portalom elektronske uprave*⁴ utvrđene su ključne uloge za kreiranje i praćenje elektronskih usluga na portalu e-Uprave, a to su:

- *Glavni administrator* iz Ministarstva javne uprave koji pruža tehničku podršku, kreira elektronske usluge za organe koji to nisu u mogućnosti i obavlja druge poslove upravljanja cjelokupnim portalom;
- *Administrator iz organa* koji je zadužen za elektronske usluge, njihovo kreiranje i ažuriranje svih podataka koji se objavljuju na portalu e-uprave, a iz nadležnosti su organa;
- *Obradivač iz organa*, koji koordinira procesom obrade podnesaka podnijetih preko portala e-Uprave unutar organa u čijoj je nadležnosti elektronska usluga, koju treba odvojiti od uloge administratora upravo zbog njene izuzetne važnosti za procese direktne komunikacije sa korisnikom odnosno podnosiocem zahtjeva.

Imajući u vidu da su e-licence usluge na portalu e-Uprave, važno je u narednom periodu još jednom istaći važnost obaveze koja je data imenovanim licima koji su odgovorni za praćenje i ažuriranje podataka o licencama na portalu e-Uprave. **Naime, informacije koje se objavljuju na stranicama e-Licence, kao i dalja obrada zahtjeva koji se podnose preko portala e-Uprave, isključiva su odgovornost organa u čijoj je nadležnosti izdavanje licence.**

Uloga imenovanih lica je da u svojoj instituciji koordiniraju procesom prikupljanja i praćenja informacija o licencama, u slučaju eventualnih izmjena u proceduri izdavanja, produžavanja ili ukidanja biznis licenci kako bi izmjene pravovremeno bile ažurirane na portalu e-Uprave. Imajući u vidu da je već bilo slučajeva neadekvatnog ažuriranja odnosno dostavljanja informacija glavnim administratorima, smatramo izuzetno važnim da se ova obaveza dodatno naglasi.

Dalji koraci u realizaciji projekta

Nakon inicijalnog uspostavljanja evidencije e-licenci na portalu e-Uprave, potrebno je nastaviti aktivnosti sa ciljem dalje promocije i održivosti projekta i realizovati sljedeće:

- definisati uloge u sistemu i kreirati procedure i uputstvo za sve učesnike iz organa;
- kreirati poseban baner koji će voditi na modul eLicence i koji treba postaviti na svim relevantnim sajtovima Vlade Crne Gore;
- razmotriti postavljanje banera na sajtu Privredne komore, Unije poslodavaca i dr.;
- definisati dalje promotivne aktivnosti kako bi ovaj portal bio vidljiviji zainteresovanim licima i privredi;
- periodično kreirati izvještaje o posjeti ovoj stranici i broju podnijetih zahtjeva;

⁶Zakon o elektronskoj upravi ("Službeni list Crne Gore", broj 32/14)

- kreirati elektronsku anketu na portalu e-Uprave koja bi bila distribuirana različitim grupama korisnika sa ciljem prikupljanja informacija o korišćenju ovog sistema
- nastaviti aktivnosti na unapređenju sistema e-Licence na portalu e-Uprave u skladu sa planovima za uspostavljanje Jedinstvene kontakt tačke za usluge